

ISSN 2076–1554

Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

ВГО Українська академія наук

Тілея

*Науковий вісник
збірник наукових праць*

- *Історичні науки*
- *Філософські науки*
- *Політичні науки*

Випуск 120 (№ 5)

Київ – 2017

Збірник засновано 2004 року. Вихід з друку – щомісячно**Фахове видання**

з філософських, політичних наук затверджено наказом Міністерства освіти і науки України
№ 747 від 13 липня 2015 р., з історичних наук наказом МОН України № 1328 від 21 грудня 2015 р. (перереєстрація)

Свідоцтво про державну реєстрацію (перереєстрацію) друкованого засобу
масової інформації: серія КВ № 22632-12532ПР від 24 квітня 2017 року

Друкється за рішенням:

Вченої ради Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова
(протокол № 10 від 27 квітня 2017 р.); Президії ВГО Української Академії Наук (протокол № 17.04.27 від 27 квітня 2017 р.)

Збірник входить до міжнародних баз

Google Scholar; Index Copernicus (Польща); EBSCO Publishing, Inc. (USA); SIS (Scientific Indexing Services) (USA); InfoBase Index (Індія); РИНЦ (Росія).

Шеф-редактор:

Андрущенко В. П.,
д-р філос. наук, проф., член – кор. НАН України,
акад. НАПН України
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Головний редактор:

Вашкевич В. М.,
д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Співредактори:

Акопян В. Г.,
д-р філос. наук, ст.н.с. (Україна, Київ)
Кивлюк О. П., д-р філос. наук, ст.н.с.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Муляр В. І.,
д-р філос. наук, проф. (Україна, Житомир)

Відповідальний секретар:

Халамендик В. Б.,
д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Редакційна рада:

Андрущенко В. П., д-р філос. наук, проф.,
член – кор. НАН України, акад. НАПН України
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Вашкевич В. М., д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Зеленков А. І., д-р філос. наук, проф. (Білорусь, Мінськ)
Колесник В. Ф., д-р іст. наук, проф., член-кор. НАН України
(Україна, Київ)
Мирзаханян Р., д-р іст. наук, проф. (Вірменія, Єреван)
Михальченко М. І., д-р філос. наук, проф., член-кор. НАН України
(Україна, Київ)
Панчук М. І., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)
Рафальський О. О., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)
Савельєв В. Л., д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Солдатенко В. Ф., д-р іст. наук, проф., член-кор. НАН України
(Україна, Київ)
Степико М. Т., д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ)

Редакційна колегія:

З історичних наук:
Войцехівська І. Н., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)
Дробот І. І., д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Журба М. А., д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Лазько Г. Г., д-р іст. наук, проф. (Білорусь, Гомель)
Лисак В. Ф., д-р іст. наук, проф. (Україна, Маріуполь)
Мезга М. М., д-р іст. наук, проф. (Білорусь, Гомель)
Михайлюк В. П., д-р іст. наук, проф. (Україна, Старобільськ)

Стоян Т. А., д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Сушко О. О., д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Чернега Л. М., д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Шановал Ю. І., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)

З філософських наук:

Абасов А. С., д-р філос. наук, професор (Азербайджан, Баку)
Базалук О. О., д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ)
Бех В. П., д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Воронкова В. Г., д-р філос. наук, проф. (Україна, Запоріжжя)
Герасимова Е. М., д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Гарбар Г. А., д-р філос. наук, проф. (Україна, Миколаїв)
Жадько В. О., д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Жижко Т. А., д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Купецал С. В., д-р філос. наук, проф. (Україна, Полтава)
Миколайчук А., д-р хабілітований, проф. (Польща, Познань)
Онїшко О. Ф., д-р техн. наук, проф. (Україна, Київ)
Свириденко Д. Б., д-р філос. наук, доц.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Терещицький С. О., д-р філос. наук, доц.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Тецлав С., д-р філос. наук, проф. (Польща, Бидгощ)
Яшанов С. М., д-р пед. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

З політичних наук:

Андрушишин Б. І., д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Андрюкайтене Р., д-р PhD соціальних наук (менеджмент),
(Литва, Маріямполь)
Бабкіна О. В., д-р політ. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Балабанов К. В., д-р політ. наук, проф. (Україна, Маріуполь)
Варзар І. М., д-р політ. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Войналович В. А., д-р політ. наук, проф. (Україна, Київ)
Іванов М. С., д-р політ. наук, проф. (Україна, Миколаїв)
Картунов О. В., д-р політ. наук, проф. (Україна, Київ)
Кізіма С. А., д-р політ. наук, проф. (Білорусь, Мінськ)
Котигоренко В. О., д-р політ. наук, проф. (Україна, Київ)
Крась І., д-р хабілітований, проф. (Польща, Ченстохов)
Лапина С. В., д-р соц. наук, проф. (Білорусь, Мінськ)
Макаренко Л. Л., д-р пед. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Остапенко М. А., д-р політ. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Римаренко С. Ю., д-р політ. наук, проф. (Україна, Київ)
Срогошу Т., д-р хабілітований, проф. (Польща, Ченстохов)

Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В. М. Вашкевич. – К. : «Видавництво «Гілея», 2017. – Вип. 120 (5). – 312 с.

Концепція збірника базується на багатоплановому науковому висвітленні проблем інформаційної цивілізації, що формується. Основні рубрики охоплюють галузі історичних, філософських та політичних наук. Розрахований на фахівців гуманітарних та соціально-політичних наук.

ISSN 2076-1554

Natsional'nyy pedahohichnyy universytet
imeni M. P. Drahomanova

VHO Ukrayins'ka Akademiya Nauk

Hileya

*naukovyy visnyk
zbirnyk naukovykh prats'*

- *Istorychni nauky*
- *Filosofs'ki nauky*
- *Politychni nauky*

Vypusk 120 (№ 5)

Kyyiv – 2017

Zbirnyk zasnovano 2004 roku. Vykhid z druku – shchomis'yachno**FAKHOVE VYDANNYA**

z filofs'kykh, politychnykh nauk zatverdzheno nakazom Ministerstva osvity i nauky Ukrainy № 747 vid 13 lypnya 2015 r., z istorychnykh nauk nakazom MON Ukrainy № 1328 vid 21 hrudnya 2015 r. (perepescraia)

Svidotstvo pro derzhavnu reyestratsiyu (pereyestratsiyu) drukovanoho zasobu masovoyi informatsiyi: seriya KV № 22632-12532PR vid 24 kvitnya 2017 roku

Drukuyet'sya za rishennyam:

Vchenoyi rady Natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova (protokol № 10 vid 27 kvitnya 2017 r.); Prezydiy VHO Ukrainy's'koyi Akademiyi Nauk (protokol № 17.04.27 vid 27 kvitnya 2017 r.)

Zbirnyk vkhodyt' do mizhnarodnykh baz:

Google Scholar; Index Copernicus (Pol'shcha); EBSCO Publishing, Inc. (USA); SIS (Scientific Indexing Services) (USA); InfoBase Index (Indyia); RYNTs (Rosiya).

Shef – redaktor:

Andrushchenko V. P., d–r filofs. nauk, prof., chlen–kor. NAN Ukrainy, akad. NAPN Ukrainy (Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)

Sushko O. O., d–r ist. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)

Cherneha L. M., d–r ist. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)

Shapoval Yu. I., d–r ist. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv)

Holovnyy redaktor:

Vashkevych V. M., d–r filofs. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)

Spivredaktory:

Akopyan V. H., d–r filofs. nauk, st.n.s. (Ukrayina, Kyiv)
Kyvlyuk O. P., d–r filofs. nauk, st.n.s. (Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)
Mulyar V. I., d–r filofs. nauk, prof. (Ukrayina, Zhytomyr)

Z filofs'kykh nauk:

Abasov A. S., d–r filofs. nauk, profesor (Azerbaydzhan, Baku)

Bazaluk O. O., d–r filofs. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv)

Bekh V. P., d–r filofs. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)

Voronkova V. H., d–r filofs. nauk, prof. (Ukrayina, Zaporizhzhya)

Harbar H. A., d–r filofs. nauk, prof. (Ukrayina, Mykolayiv)

Herasymova E. M., d–r filofs. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)

Zhad'ko V. O., d–r filofs. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)

Zhyzhko T. A., d–r filofs. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)

Kutsepal S. V., d–r filofs. nauk, prof. (Ukrayina, Poltava)

Mykolaychak A., d–r khabilitovanyy, prof. (Pol'shcha, Poznan')

Onipko O. F., d–r tekhn. nauk, profesor (Ukrayina, Kyiv)

Svyrydenko D. B., d–r filofs. nauk, dots. (Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)

Terepyschyy S. O., d–r filofs. nauk, dots. (Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)

Tetslav S., d–r filofs. nauk, prof. (Pol'shcha, Bydoshch)

Yashanov S. M., d–r ped. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)

Vidpovidal'nyy sekretar:

Khalamendyk V. B., d–r filofs. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)

Redaktsiyina rada:

Andrushchenko V. P., d–r filofs. nauk, prof., chlen–kor. NAN Ukrainy, akad. NAPN Ukrainy (Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)

Vashkevych V. M., d–r filofs. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)

Zelenkov A. I., d–r filofs. nauk, prof. (Bilorus', Mins'k)

Kolesnyk V. F., d–r ist. nauk, prof., chlen–kor. NAN Ukrainy (Ukrayina, Kyiv)

Myrzakhanyan R., d–r ist. nauk, prof. (Armeniya, Yerevan)

Mykhal'chenko M. I., d–r filofs. nauk, prof., chlen–kor. NAN Ukrainy (Ukrayina, Kyiv)

Panchuk M. I., d–r ist. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv)

Rafal's'kyy O. O., d–r ist. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv)

Savyel'yev V. L., d–r ist. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)

Soldatenko V. F., d–r ist. nauk, prof., chlen–kor. NAN Ukrainy (Ukrayina, Kyiv)

Stepyko M. T., d–r filofs. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv)

Redaktsiyina kolehiya:**Z istorychnykh nauk:**

Voytsekhivs'ka I. N., d–r ist. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv)

Drobot I. I., d–r ist. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)

Zhurba M. A., d–r ist. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)

Laz'ko H. H., d–r ist. nauk, prof. (Bilorus', Homel')

Lysak V. F., d–r ist. nauk, prof. (Ukrayina, Mariupol')

Mezha M. M., d–r ist. nauk, prof. (Bilorus', Homel')

Mykhaylyuk V. P., d–r ist. nauk, prof. (Ukrayina, Starobil's'k)

Stoyan T. A., d–r ist. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)

Z politychnykh nauk:

Andrusyshyn B. I., d–r ist. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)

Andryukaytne R., d–r PhD sotsial'nykh nauk (menedzhment), (Lytva, Marijampol')

Babkina O. V., d–r polit. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)

Balabanov K. V., d–r polit. nauk, prof. (Ukrayina, Mariupol')

Varzar I. M., d–r polit. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)

Voynalovych V. A., d–r polit. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv)

Ivanov M. S., d–r polit. nauk, prof. (Ukrayina, Mykolayiv)

Kartunov O. V., d–r polit. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv)

Kizima S. A., d–r polit. nauk, prof. (Bilorus', Mins'k)

Kotyhorenko V. O., d–r polit. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv)

Kras' I., d–r khabilitovanyy, prof. (Pol'shcha, Chnstokhov)

Lapyna S. V., d–r sots. nauk, prof. (Bilorus', Mins'k)

Makarenko L. L., d–r ped. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova)

Ostapenko M. A., d–r polit. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv)

Rymarenko S. Yu., d–r polit. nauk, prof. (Ukrayina, Kyiv)

Srohoshu T., d–r khabilitovanyy, prof. (Pol'shcha, Chnstokhov)

Hileya: naukovyy visnyk. Zbirnyk naukovykh prats' / Hol. red. V. M. Vashkevych. – K. : «Vydavnytstvo «Hileya», 2017. – Vyp. 120 (5). – 312 s.

Kontseptsiya zbirnyka bazuyet'sya na bahatoplanovomu naukovomu vysvitleni problem informatsiyoi tsyvilizatsiyi, shcho formuyet'sya. Osnovni rubryky okhopyuyut' haluzi istorychnykh, filofs'kykh ta politychnykh nauk. Rozrakhovanyy na fakhivtsiv humanitarnykh ta sotsial'no–politychnykh nauk.

© Redaktsiyina kolehiya, 2017

© Avtory statey, 2017

© Natsional'nyy pedahohichnyy universytet imeni M. P. Drahomanova, 2017

© VHO Ukrainy's'ka akademiya nauk, 2017

ПРЕДСТАВНИЦТВА

збірника «Гілея: науковий вісник» в Україні

ВІННИЦЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Вінницький національний технічний університет)
керівник **Денисюк С. Г.**, доктор політичних наук, професор
e-mail: sg_deniisyk@mail.ru.

ДНІПРОПЕТРОВСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара)
керівник **Вершина В. А.**, кандидат філософських наук, доцент
e-mail: mailto:vivi.dp@mail.ru

ДОНЕЦЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Донецький національний університет)
керівник **Андрієнко О. В.**, доктор філософських наук, доцент
e-mail: elena_andrienko8@mail.ru

ЗАПОРІЗЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Запорізький національний технічний університет)
керівник **Ємельяненко Є. О.**, кандидат філософських наук, доцент
e-mail: gileya_zaporizhzhya@ukr.net

ІВАНО–ФРАНКІВСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано–Франківськ)
керівник **Дичковська Г. О.**, кандидат філософських наук, доцент
e-mail: go_osmomysl@ukr.net

ЛУГАНСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, м. Старобільськ)
керівник **Михайлюк В. П.**, доктор історичних наук, професор
e-mail: vital_mih@ukr.net

ЛЬВІВСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Національний університет «Львівська політехніка»)
керівник **Карівець І. В.**, кандидат філософських наук, доцент
e-mail: sacre@ukr.net

МАРІУПОЛЬСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Маріупольський державний університет)
керівник **Булик М.**, кандидат політичних наук, доцент
e-mail: vorlok@ukr.net

МИКОЛАЇВСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського)
керівник **Макарчук С. С.**, кандидат історичних наук, доцент
e-mail: rvgreabis@farlep.mk.ua
координатор **Шкуренко К. О.**, кандидат політичних наук, доцент
e-mail: sh_kamila@mail.ru

ОДЕСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Одеський національний університет імені І.І. Мечникова)
керівник **Барвінська П. І.**, кандидат історичних наук, доцент
e-mail: barwinskaja@ua.fm

ПОДІЛЬСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Подільський державний аграрно–технічний університет, м. Кам'янець–Подільський)
керівник **Колосюк І. А.**, кандидат філософських наук, доцент
e-mail: ikolosyuk@ukr.net

ПОЛТАВСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Полтавський факультет Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого)
керівник **Куцєпал С. В.**, доктор філософських наук, професор
e-mail: svkutsepal@rambler.ru

СУМСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Сумський державний університет)
керівник **Дегтярьов С. І.**, кандидат історичних наук, доцент
e-mail: starsergo@bigmir.net

ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка)
керівник **Кліш А. Б.**, кандидат історичних наук, доцент
e-mail: Klish_Andriy@ukr.net

УЖГОРОДСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Ужгородський національний університет)
керівник **Мелеганич Г. І.**, кандидат політичних наук, доцент
e-mail: melgi@ukr.net

УМАНСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини)
керівник **Кривошея І. І.**, кандидат історичних наук, доцент
e-mail: igorkryvosheia@gmail.com

ХАРКІВСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»)
керівник **Владленова І. В.**, доктор філософських наук, професор
e-mail: vladlenova@email.ua

ХМЕЛЬНИЦЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Хмельницький національний університет)
керівник **Гоцуляк В. М.**, кандидат політичних наук, доцент
e-mail: gotsylak@ukr.net

ЧЕРКАСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького)
керівник **Васильчук Є. О.**, доктор політичних наук, доцент
e-mail: vasilchuk84@bk.ru

ЧЕРНІГІВСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Чернігівський державний інститут економіки і управління)
керівник **Тополь О. В.**, доктор філософських наук, професор
e-mail: topololga@ukr.net
координатор **Горобець С. М.**, молодший науковий співробітник
e-mail: olen-g@yandex.ru

ПРЕДСТАВНИЦТВО

збірника «Гілея: науковий вісник» в Азербайджані

(Національної Академії Наук Азербайджану, м. Баку)
керівник **Махмудов М. А.**, доктор філософії
e-mail: matlabm@yandex.com
координатор **Рагімлі Р.**, науковий співробітник
e-mail: rus_rahimli@yahoo.com

ПРЕДСТАВНИЦТВА

збірника «Гілея: науковий вісник» в Білорусі

(Академія управління при Президентові Республіки Білорусь, м. Мінськ)
керівник **Алейникова С. М.**, кандидат соціологічних наук, доцент
e-mail: alejnsvetlana@yandex.ru
(Брестський державний університет імені О. С. Пушкіна, м. Брест)
керівник **Шостак Г. В.**, кандидат педагогічних наук
e-mail: shostak1964@brest.by
(Гомельський державний університет імені Франциска Скорини, м. Гомель)
керівник **Мезга М. М.**, кандидат історичних наук, доцент
e-mail: nmezga@gsu.by

ПРЕДСТАВНИЦТВА

збірника «Гілея: науковий вісник» в Польщі

(Університет імені Адама Міцкевича в Познані)
керівник **Димчик Р.**, доктор, викладач,
e-mail: dymczyk@wp.pl
(Інститут історії Академії імені Яна Длугоша в Ченстохові)
керівник **Моравець Н.**, доктор, викладач
e-mail: mornor@wp.pl

Запрошуємо Вас відвідати наш сайт: www.gileya.org

E-mail: gileya.org.ua@gmail.com

Див. також: Сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: www.nbuv.gov.ua/portal

Розділ: Наукова періодика України: журнали та збірники наукових праць

PREDSTAVNYTSTVA

zbirnyka «Hileya: naukovyy visnyk» v Ukraini

VINNYTS'KE PREDSTAVNYTSTVO

(Vinnyts'kyy natsional'nyy tekhnichnyy universytet)
kerivnyk **Denysyuk S. H.**, doktor politychnykh nauk, profesor
e-mail: sg_denisyyk@mail.ru.

DNIPROPETROVS'KE PREDSTAVNYTSTVO

(Dnipropetrovs'kyy natsional'nyy universytet imeni Olesya Honchara)
kerivnyk **Vershyna V. A.**, kandydat filozofsk'kykh nauk, dotsent
e-mail: mailto:vivi.dp@mail.ru

DONETS'KE PREDSTAVNYTSTVO

(Donets'kyy natsional'nyy universytet)
kerivnyk **Andriyenko O. V.**, doktor filozofsk'kykh nauk, dotsent
e-mail: elena_andrienko8@mail.ru

ZAPORIZ'KE PREDSTAVNYTSTVO

(Zaporiz'kyy natsional'nyy tekhnichnyy universytet)
kerivnyk **Yemel'yanenko Ye. O.**, kandydat filozofsk'kykh nauk, dotsent
e-mail: gileya_zaporizhzhya@ukr.net

IVANO-FRANKIVS'KE PREDSTAVNYTSTVO

(Prykarpat-s'kyy natsional'nyy universytet imeni Vasyla Stefanyka,
m. Ivano-Frankivs'k)
kerivnyk **Dychkovs'ka H. O.**, kandydat filozofsk'kykh nauk, dotsent
e-mail: go_osmomysl@ukr.net

LUHANS'KE PREDSTAVNYTSTVO

(Skhidnoukrayins'kyy natsional'nyy universytet
imeni Volodymyra Dalya, m. Starobil's'k)
kerivnyk **Mykhaylyuk V. P.**, doktor istorichnykh nauk, profesor
e-mail: vital_mih@ukr.net

L'VIVS'KE PREDSTAVNYTSTVO

(Natsional'nyy universytet «Lvivs'ka politehnika»)
kerivnyk **Karivets' I. V.**, kandydat filozofsk'kykh nauk, dotsent
e-mail: sacre@ukr.net

MARIUPOL'S'KE PREDSTAVNYTSTVO

(Mariupol's'kyy derzhavnyy universytet)
kerivnyk **Bulyk M.**, kandydat politychnykh nauk, dotsent
e-mail: vorlok@ukr.net

MYKOLAYIVS'KE PREDSTAVNYTSTVO

(Mykolayivs'kyy natsional'nyy universytet
imeni V. O. Sukhomlyns'koho)
kerivnyk **Makarchuk S. S.**, kandydat istorichnykh nauk, dotsent
e-mail: rvgreabis@farlep.mk.ua
koordinatorka **Shkurenko K. O.**, kandydat politychnykh nauk, dotsent
e-mail: sh_kamila@mail.ru

ODES'KE PREDSTAVNYTSTVO

(Odes'kyy natsional'nyy universytet imeni I. I. Mechnykova)
kerivnyk **Barvins'ka P. I.**, kandydat istorichnykh nauk, dotsent
e-mail: barvinskaja@ua.fm

PODIL'S'KE PREDSTAVNYTSTVO

(Podil's'kyy derzhavnyy ahrano-tekhnichnyy universytet,
m. Kam'yanets'-Podil's'kyy)
kerivnyk **Kolosyuk I. A.**, kandydat filozofsk'kykh nauk, dotsent
e-mail: ikolosyuk@ukr.net

POLTAVS'KE PREDSTAVNYTSTVO

(Poltavs'kyy fakul'tet Natsional'noyi yurydychnoyi akademiyi Ukrainy
imeni Yaroslava Mudroho)
kerivnyk **Kutsepal S. V.**, doktor filozofsk'kykh nauk, profesor
e-mail: svkutsepal@rambler.ru

SUMS'KE PREDSTAVNYTSTVO

(Sums'kyy derzhavnyy universytet)
kerivnyk **Dehtyar'ov S. I.**, kandydat istorichnykh nauk, dotsent
e-mail: starsergo@bigmir.net

TERNOPIL'S'KE PREDSTAVNYTSTVO

(Ternopil's'kyy natsional'nyy pedahohichnyy universytet
imeni Volodymyra Hnatyuka)
kerivnyk **Klish A. B.**, kandydat istorichnykh nauk, dotsent
e-mail: Klish_Andriy@ukr.net

UZHGORODS'KE PREDSTAVNYTSTVO

(Uzhgorods'kyy natsional'nyy universytet)
kerivnyk **Melehanych H. I.**, kandydat politychnykh nauk, dotsent
e-mail: melgi@ukr.net

UMANS'KE PREDSTAVNYTSTVO

(Umans'kyy derzhavnyy pedahohichnyy universytet
imeni Pavla Tychyny)
kerivnyk **Kryvosheya I. I.**, kandydat istorichnykh nauk, dotsent
e-mail: igorkryvosheia@gmail.com

KHARKIVS'KE PREDSTAVNYTSTVO

(Natsional'nyy tekhnichnyy universytet «Kharkivs'kyy
politekhnichnyy instytut»)
kerivnyk **Vladlenova I. V.**, doktor filozofsk'kykh nauk, profesor
e-mail: vladlenova@email.ua

KHMEL'NYTS'KE PREDSTAVNYTSTVO

(Khmel'nyts'kyy natsional'nyy universytet)
kerivnyk **Hotsulyak V. M.**, kandydat politychnykh nauk, dotsent
e-mail: gotsylak@ukr.net

CHERKAS'KE PREDSTAVNYTSTVO

(Cherkas'kyy natsional'nyy universytet
imeni Bohdana Khmel'nyts'koho)
kerivnyk **Vasyl'chuk Ye. O.**, doktor politychnykh nauk, dotsent
e-mail: vasilchuk84@bk.ru

CHERNIHIVS'KE PREDSTAVNYTSTVO

(Chernihivs'kyy derzhavnyy instytut ekonomiky i upravlinnya)
kerivnyk **Topol' O. V.**, doktor filozofsk'kykh nauk, profesor
e-mail: topololga@ukr.net
koordinatorka **Horobets' S. M.**, molodshyy naukovyy spivrobitnyk
e-mail: olen-g@yandex.ru

PREDSTAVNYTSTVO

zbirnyka «Hileya: naukovyy visnyk» v Azerbaydzhani

(Natsional'noyi Akademiyi Nauk Azerbaydzhanu, m. Baku)
kerivnyk **Makhmudov M. A.**, doktor filozofiyi
e-mail: matlabm@yandex.com
koordinatorka **Rahymly R.**, naukovyy spivrobitnyk
e-mail: rus_rahimli@yahoo.com

PREDSTAVNYTSTVA

zbirnyka «Hileya: naukovyy visnyk» v Bilorusi

(Akademiya upravlinnya pry Prezydentovi Respubliki Bilorus',
m. Mins'k)
kerivnyk **Aleynykova S. M.**, kandydat sotsioloichnykh nauk, dotsent
e-mail: alejnsvetlana@yandex.ru
(Brest-s'kyy derzhavnyy universytet imeni O. S. Pushkina, m. Brest)
kerivnyk **Shostak H. V.**, kandydat pedahohichnykh nauk
e-mail: shostak1964@brest.by
(Homel's'kyy derzhavnyy universytet
imeni Frantsys'ka Skoryny, m. Homel')
kerivnyk **Mezha M. M.**, doktor istorichnykh nauk, profesor
e-mail: nmezga@gsu.by

PREDSTAVNYTSTVA

zbirnyka «Hileya: naukovyy visnyk» v Pol'shchi

(Universytet imeni Adama Mitskevycha v Poznani)
kerivnyk **Dymchik R.**, doktor, vykladach,
e-mail: dymczyk@wp.pl
(Instytut istoriyi Akademiyi imeni Yana Dluhosha v Chenstokhovi)
kerivnyk **Moravets N.**, doktor, vykladach
e-mail: mornor@wp.pl

Zaproshuyemo Vas vidvidaty nash sayt: www.gileya.org

E-mail: gileya.org.ua@gmail.com

**Dyv. takozh: Sayt Natsional'noyi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernads'koho:
www.nbuv.gov.ua/portal**

Rozdil: Naukova periodyka Ukrainy: zhurnaly ta zbirnyky naukovykh prats'

3. Закон URSR від 17.04.1991 «Pro rehabilitatsiyu zhertvy politychnykh represiy na Ukraini».

4. Verkhovna Rada Ukrainy pryynala Postanovu №2256-KhII «Pro pidhotovku bahatotomnoho naukovо-dokumental'noho vydannya pro zhertvy represiy na Ukraini». 06.04.1992 r.

5. Kabinet Ministriv Ukrainy pryynav Postanovu №530 «Pro pidhotovku i vypusk knyh «Reabilitovani istoriyeyu».

Vashkevych V. M., Ph.D., Professor, National Pedagogical University (Kyiv, Ukraine), gileya.org.ua@gmail.com

Makarchuk S. S., Ph.D., Associate Professor, Nikolaev branch of Kiev National University of Culture and Arts (Ukraine, Nikolaev)

Bobina O. V., Ph.D., Associate Professor, National University of Shipbuilding Admiral Makarov (Ukraine, Nikolaev), oleg.bobina@nuos.edu.ua

«Rehabilitated by History» as the source–project: history, experience, perspectives

The article proved that the existing documents make it possible to analyze the main trends, methods, types of mass political repressions and conclude that this political regime was unique in some way on the use of political repression as a tool of social engineering. Posted array of documents allows for their use in future studies not only historical character, but also sociological, philosophical generalizations and statistical analysis.

Keywords: mass political repression, political regime, a tool of social engineering.

* * *

УДК 94(477)

Мандрик–Мельничук М. В.,
доктор історичних наук, доцент, доцент кафедри
соціальної медицини та організації охорони здоров'я,
Буковинський державний медичний університет
(Україна, Чернівці), mandricescu@yahoo.com

ІСТОРИЧНА РЕКОНСТРУКЦІЯ БУКОВИНСЬКОГО ВІДГАЛУЖЕННЯ РОДОВОДУ ГУЗАРІВ

На основі аналізу архівних документів здійснено історичну реконструкцію буковинського відгалуження родини Гузарів. Показано, що родина Гузарів належала до найбільш впливових і шанованих на Буковині в останнє десятиліття австро-угорського панування та в роки румунської окупації краю. Проаналізовано роль Гузарів в активізації тогочасного суспільно-політичного життя Буковини. Доведено, що історія життя однієї з найвідоміших родин Буковини, яка безпосереднім чином мала стосунок до розвитку націоналістичного руху на теренах краю, була прикладом меценатства, вишуканості, освіченості, містить багато неточностей і свідомих фальсифікацій. Можна припустити, що причина цього криється у самій налаштованості Гузарів проти окупаційної – чи то румунської, чи то радянської – влади. Кожна з них вбачали в цій патріотичній родині своїх небезпечних ворогів. Однак це не може применювати ту роль і місце, яке згідно з посідали представники родини Гузарів у 1920–1944 рр. в історії національно-визвольного руху на Буковині.

Ключові слова: націоналізм, меценатство, окупація, асиміляція, родовід, історична постать, реконструкція.

Громадсько-політична, культурно-мистецька, духовна палітра Північної Буковини першої половини ХХ ст. досить розмаїта і представлена значною кількістю славних родин, які дали світу перекладачів, військовиків, письменників, церковних ієрархів, правників, публіцистів тощо. Родина Гузарів належала до найбільш впливових і шанованих на Буковині в останнє десятиліття австро-угорського панування та в роки румунської окупації краю. Незважаючи на галицьке походження, Ольга і Володимир Гузарі не лише гармонійно інтегрувалися в громадське та культурне життя Буковини, але й відіграли ключову роль в активізації тогочасного суспільно-політичного життя. Освіченість, ерудованість, високий рівень культури, тверді переконання сприяли тому, що і четверо дітей Ольги і Володимира стали також непересічними особистостями. Життєпис Гузарів викликає значне

зацікавлення ще й через родинні зв'язки з постаттю Блаженнішого кардинала Любомира Гузара (він доводиться внучатим племінником Володимиру і Ользі). Якщо ж про Ольгу згадувалося в деяких публікаціях, то про її дітей, генеалогію Гузарів майже нічого невідомо. Спробуємо відтворити їхній родовід та простежити зв'язки між буковинським відгалуженням й іншими гілками родового дерева.

Родовід Гузарів ведеться від Дмитра Гузара, який мав чотирьох дітей – Володимира, Євгена, Лева та Ольгу. Безпосередньо від одного з синів Дмитра – Євгена Гузара – веде свій початок родина Володимира та Ольги Гузарів, їхні нащадки – діти Дмитро, Ростислав, Дарина та Любомир. Що ж стосується лінії родоvodu Блаженнішого Любомира Гузара, то вона тягнеться від іншого сина Дмитра Гузара – Лева – мав двох дітей – Олександра та Ярослава. Саме від шлюбу Ярослава і Ростислави народилися Любомир та Марта. Отже, кардинал Гузар є внучатим племінником Ольги та Володимира Гузарів із Чернівців.

У родині Гузарів переплелися ще кілька знаменитих родів – Чайковських, Ставничих, Петриків і Воевідок. Андрій Чайковський – український письменник-прозаїк, громадський діяч, доктор права, вів адвокатську практику, був одним з організаторів Український Січових Стрільців. Народився 15 травня 1857 р. у Самборі. Походив із родини державного службовця. Рано осиротів, тому його виховувала бабуся. Закінчив тамтешню гімназію, згодом філософський та правничий факультети Львівського університету. У роки навчання увійшов до товариства «Студентська Громада». Служив у лавах австрійської армії. Працював у системі судочинства, а згодом був практикуючим адвокатом у Бережанах. Серед його знайомих були Осип Маковей та Іван Франко. Під час російської окупації у період Першої світової війни потрапив до «Бригідок». Писав прозові твори на історичну тематику «Сагайдачний», «Із судової зали», «Образ гонору», «Хто винен?» [13].

У шлюбі Андрія Чайковського та Наталі Гладилович (26.08.1861 р. – 17.11.1938 р.) народилося семеро дітей. Одна з доньок – Марія Чайковська (нар. 19.09.1892 р. – ?) вийшла заміж за Романа Ставничого (нар. 1889 р.). Марія народилася 19 вересня 1889 р. у м. Бережани на Тернопільщині. Стала відомою письменницею, редагувала часописи «Жіноча доля», «Світ молоді», «Жіноча воля». Дружила з колишньою сенаторкою від УНДО Оленою Кисілевською, з якою спільно редагувала журнал «Жіноча доля».

У Марії та Романа Ставничих народилося двоє дітей – Андрій Ставничий (23.06.1919 р. – 28.06.2013 р.) та Микола Ставничий (народ. 1927 р., м. Коломия). Микола одружився з Іреною-Ростиславою Петрик, яка приходилася внучкою Любі-Ірині Гузар – рідній сестрі Володимира Гузаря. Люба-Ірина вийшла заміж за Ярослава Воевідку (5.03.1882 р. – 30.03.1920 р.). Ярослав походив із с. Петранка на Рожнятинщині, нині Івано-Франківська область. Був військовиком Української галицької армії. У 1910 р. закінчив Празький університет. Мав адвокатську практику у м. Чорткові на Тернопіллі. Ярослав брав активну участь у діяльності товариств «Сокіл» і «Січ». У часи Першої світової війни служив в австрійській армії у званні старшини. Восени 1918 р. сформував і очолив гарматний полк у складі

першої бригади УСС. Від шлюбу Ярослава та Люби-Ірини народився хлопчик Ярослав Воевідка – молодший (12.05.1919 р., Львів – 1.07.1973 р. Аделаїда, Австралія). Проте 30 березня 1920 р. Ярослав був убитий радянським комісаром. Любі довелося виховувати самій свого маленького сина. Долею хлопчика опікувався двоюрідний брат Люби Ярослав Гузар – батько Блаженнішого Любомира Гузара. Славко одружився у таборі для біженців з Іриною Мішко. Виїхав до Австралії. У Ярослава та Ірини народилися двоє дітей – Люба і Богдан. Згодом, а саме у 1926 р., Любов-Ірина Воевідка вийшла заміж вдруге – за Петра Петрика (12.07.1886 р., с. Мервичі – 3.12.1984 р., Сільвер Спрінг, США). У цьому шлюбі народилася Ірена-Ростислава Петрик (27.10.1927 р. – 29.10.2009 р., Монтгомері Каунті, штат Меріленд США). Вона вийшла заміж за внука Андрія Чеховського Миколу Ставничого (від шлюбу доньки Марії). У Ірини та Миколи народилося четверо дітей – Тетяна, Ярослав (одруж. із Мартою), Петро (одруж. із Христиною) та Тамара (одруж. із Романом Білинським).

Гузар Володимир народився 1881 р. у м. Городок на Львівщині у родині Євгена та Єлизавети Гузарів. Його батько Євген Гузар був відомим церковним та громадським діячем, професором-прелатом (найвищий духовний сан у католицькій церкві при папській курії. – М. М.), викладав катехитику на теологічному факультеті Львівського університету. Євген Гузар був автором праць «Нарис катехитики і методики», «Літургіка греко-католицької церкви», «Практичний провідник науки релігії в школі і в церкві». Належав до найближчого оточення митрополита А. Шептицького.

Його дружина Ольга Гузар (дівоче – Павлюх) народилася у 1885 р. у Відні у родині греко-католиків. Навчалася спочатку у василіанській школі, потім у гімназії. Зважаючи на те, що професія батька передбачала постійні переїзди, то дівчинка мусила мандрувати зі своїм татом. Захар Павлюх зробив карколомну кар'єру – від сільського вїйта до генерал-майора юстиції. Отримав прекрасну освіту правника, захистив докторську дисертацію у Віденському університеті. Навіть отримав запрошення від президента ЗУНР Євгена Петрушевича працювати в українському уряді. Проте найбільшим захопленням його життя стало малярство. Особисті знайомства Захара Павлюха з відомими письменниками, військовиками, громадськими діячами, його благородство, меценатська діяльність створювало для Ольги особливе середовище, в якому формувалися її характер та світогляд.

Наприкінці 1890-х рр. Ольга разом із батьком переїжджає до Львова, де вперше знайомиться з родиною Гузарів та якийсь час мешкає у їхній садибі. Тут вона вперше знайомиться з Володимиром. У Львові Ольга продовжила навчання в Українській народній школі, потім були Перемиськ та Відень.

У 1907 р. Ольга та Володимир одружилися. Молоде подружжя спочатку жило у Львові (за іншою версією – у 1905 р. – М. М.), а потім у Чернівцях, де чоловік отримав роботу лікаря в Чернівецькій лікарні (інші джерела називають 1910 р. – М. М.). Саме у Львові у 1907 р. у Гузарів народився їхній первісток син Дмитро. Ймовірніше усього, що переїзд родини до Чернівців відбувся між 1909 та 1910 роками. Упродовж

1914–1917 рр. Володимир служив в австрійській армії і повернувся додому у званні капітана піхоти.

В. Гузар працював лікарем-терапевтом, проте водночас вважався одним з найкращих фахівців із фізйатрії. До нього по допомогу зверталися не тільки містяни, але й мешканці довколишніх сіл. Лікар не відмовлявся їхати підводу навіть у віддалені села Буковини. Його лікарський кабінет був розташований на вул. Română, 19 (зараз вул. Руська, 19). Цей будинок румунська влада називала «будинком Залозецького». У ньому була окрема кімната, де часто вечорами засиджувалися українські патріоти. Так, 27 липня 1919 р. за підписом румунського агента з псевдо «Moldovan» надійшов донос до поліційних органів. У цьому доносі зазначалося, що В. Гузар у своєму кабінеті займається небезпечною для влади діяльністю [6, арк. 4]. Після цього за будинком було цілодобове стеження. Агенти нищпорили в його поштової скриньці, вилучали листи, переглядали вміст пакунків, вивчали осіб, з якими він контактував.

У Чернівцях Ольга розпочинає свою активну діяльність у товаристві «Жіноча громада», де вона не лише знайомиться з найяскравішими персоналіями, але й акумулює навколо себе жіноцтво та починає на різних форумах озвучувати його проблеми. Йшлося не лише про доступ до освіти, але й про морально-етичний вишкіл жінок, їх паритетне представництво у політичному та громадському житті Буковини. Часті дискусії, добродійні заходи, участь у конгресах, контакти з подібними організаціями в еміграційних осередках, редагування жіночого часопису, опіка сиротами та нужденними – все сприяло консолідації буковинок в єдиний громадський рух.

Ольга Гузар перебувала в дружніх стосунках з О. Кисілевською, О. Кобилянською, Н. Кобринською, О. Телігою, О. Басараб, І. Вільде, М. Донцовою. Була активно дописувачкою часописів «Діло», «Жіноче діло», «Самостійність», «Українське слово», «Час», «Самостійна думка української матері», альманаху «Вісник». Вільно володіла німецькою, французькою, англійською та румунською, займалася перекладами. У своїй затишній садибі Ольга створила велику бібліотеку, літературу для якої замовляла з Лондона, Парижу, Праги. Цієї бібліотекою могли користуватися студенти університету, які часто збиралися у Гузарів вдома.

Все, чим займалася родина Гузарів, для румунської служби безпеки завжди виглядало підозрілим. 7 лютого 1942 р. Ольгу арештували за причетність до так званої антидержавної діяльності. Потім був «яський процес», по якому проходили 15 осіб, причетних до ОУН. Ользі був винесений вирок – з роки ув'язнення [7]. Вона вийшла з румунської тюрми 22 червня 1944 р., проте лише в жовтні отримала дозвіл повернутися до Буковини. Але до свого власного дому вона не змогла зайти, бо в її садибі поселився високопоставлений радянський офіцер. Втратила дім, усе своє майно, книги, меблі, особисті речі. Працювала в чернівецькій міській поліклініці. Через два тижні по приїзду до Чернівців Ольга потрапила під прискіпливий нагляд радянських спецслужб.

Переслідування, психологічний тиск, постійна атмосфера страху і шантажу, використання членів родини для отримання інформації, умови ув'язнення

занадто швидко знесли організм жінки. Органи НКВС не погребували фальшуванням протоколів допитів, підписів під свідченнями, щоб домогтися зізнань в нескоеених злочинах. Вже наприкінці січня 1945 р. фельдшер тюрми УНКДБ ЧО констатував субкомпенсований порок серця. На місяць слідчі дії були припинені, а вже 4 квітня 1945 р. винесено обвинувальний висновок по слідчій справі №467 – 10 років виправно–трудових таборів без конфіскації майна через його відсутність [1, арк. 34–38]. Проте за дивних обставин, начебто через хворобу серця та старечу дряглість, 22 травня Ольга Гузар померла у в'язниці. 23 травня справу було закрито, у серпні прийнято постанову про те, що справа закрита через відсутність складу злочину. Однак лише 22 листопада 1991 р. її було реабілітовано.

Досить скупою видається інформація про молодшого брата Ольги Отто Захаровича Павлюха. Справа в тім, що Захар Павлюх одружувався двічі, а Ольга і Отто були народжені в різних шлюбах, тобто були зведеними братам і сестрою. Перша дружина була австрійкою, а друга – українкою. Отто народився у 1891 р. у Відні (про це зазначає Ольга при заповненні анкети у грудні 1944 р., коли її арештували органи НКВС). Він був юристом і займав високі посади у галузі військового судівництва. Його ім'я зустрічається і в уряді А. Волошина у листопаді 1938 р. Після віденського арбітражу новий уряд прем'єра А. Волошина взявся за розбудову різних галузей державного життя Карпатської України. Створювалися нові міністерства. Проте особливої уваги потребувало питання чіткого розмежування територій, які відішли Угорщині і тих, що відповідно до рішення арбітражу, контролювала влада Карпатської України. Отто Павлюх очолював президію МВС Карпатської України. Як фаховий юрист, він займався питаннями налагодження життя нової столиці, оскільки Ужгород перейшов до мадярів, а також передачі місцевої адміністрації в округах та волостях українській владі, реформування судової системи краю [4]. У 1944 р. Отто проживав у Празі. Як склалася його подальша невідомо.

Під прискіпливою увагою органів поліції та служби безпеки родина Гузарів перебувала упродовж усього періоду проживання в Чернівцях. Приводом для цього була не лише активна діяльність Ольги та Володимира, але й їхніх дітей у різних товариствах, всебічна підтримка українських заходів, зв'язки з політичною та культурною елітою Румунії, Польщі, контакти з еміграційними осередками, редакціями націоналістичних видань тощо.

Найстарший син Гузарів Дмитро народився 1907 р. у Львові. Відомо лише, що отримав освіту інженера, проживав у Франції. Другий син Любомир з'явився на світ у Чернівцях у 1911 (1914 р.). Навчався у Чернівецькому університеті на юридичному факультеті. Входив до різних молодіжних організацій та товариств. Справжня діяльність більшості організацій була завуальованою за формулюваннями: «покращення стану церкви та збільшення величі конфесії», «всебічне сприяння розвитку української школи...», «підвищення загальної культури». За цим крилася підпільна діяльність. Крім того, виразну націоналістичну позицію займала редакція і дописувачі газети «Самостійність»,

заснованої у 1934 р. Її редагували та видавали брати Іван і Петро Григоровичі. Довкола видання згуртувалася найрадикальніша молодь Буковини, що належала до академічних корпорацій «Чорноморе», «Запороже», музичного товариства «Буковинський кобзар», військово–політичних «Залізняка» та «Месники України». Серед них Д. Квітковський, С. Никорович, О. Зибачинський, Л. Гузар, О. Масікевич та інші.

Прискіплива увага органів безпеки до товариства «Залізняка» пояснювалася тим, що саме воно разом із «Месниками України» та «Легіоном Українських Революціонерів» склали основу створення у 1934 р. Організації Українських Націоналістів на Буковині. Її очолював О. Зибачинський. «Залізняка» були найбільш радикальною частиною націоналістичного руху. У матеріалах справи, яку органи НКВС завели на Марту Зибачинську у 1940 р., знаходимо детальну характеристику діяльності товариства «Залізняка» та його членів. Так, вона підтвердила, що товариство боролось за самостійну незалежну Україну, до якої мали ввійти території Буковини, Галичини, Карпатської України та радянської України [3, арк. 15]. Як заявляла вона, пропагандистська робота здійснювалася не лише під час зібрань, але й серед студентства, особливо шляхом поширення націоналістичної газети «Самостійність». Серед проводу товариства Марта назвала Дениса Квітковського, Івана Григоровича, Івана Бучка, Миколу Насадюка. Значну матеріальну допомогу цій газеті надавала родина Гузарів. До товариства «Залізняка» входила молода українська еліта: адвокати Д. Квітковський та П. Григорович, студенти І. Григорович, Сильвестр та Сидонія Никоровичі, К. Ковальчук, Б. Сірецький, О. Турушанко, М. Насадюк, Г. Маник, Т. Скакун, О. Зибачинський, М. Бідний, Ю. Глібка, О. Бурдейний. Згідно з офіційною таблицею обласного інспекторату поліції, станом на 8 липня 1937 р. до цього товариства входило 25 осіб віком від 22 до 29 років. Серед них також є син Володимира і Ольги студент Любомир Гузар 25 років. У 1937 р., коли найактивніші члени товариства були арештовані у знаменитій справі «свистунів», то Володимир Гузар оплатив послуги адвокатів та організував продуктові передачі в'язням [9, с. 309, 323–326].

До офіційного виникнення буковинської ОУН зв'язок між націоналістами в Галичині, за кордоном та на Буковині здійснював журналіст С. Никорович. Далеко не останню роль у формуванні ОУН та розгортанні її діяльності на Буковині відіграв син Володимира Гузара Любомир. Підтвердження знаходимо в одному з листів М. Сціборського (псевдо «Органський») – організаційного референта Проводу до референта пропаганди В. Мартинця (псевдо «Туратті») від 12 березня 1934 р. Так, М. Сціборський, акцентуючи увагу на внутрішній політиці ОУН та її завданнях, за реалізацію яких несе відповідальність В. Мартинець, повідомив, що доручив «Кіндратові» (псевдо Р. Сушка) – закордонному референтові ОУН у Австрії провести переговори з Любомиром Гузаром «стосовно можливості відповідної праці нашої на тому терені» (малося на увазі поширення ОУН на Буковину) [12, арк. 171].

У 1936 р. Любомир переїхав до Франції, де закінчив інститут філософії та дипломатичну академію. Любомир був поліглотом, оскільки вільно володів німецькою,

французькою, румунською, англійською, італійською. Працював перекладачем та журналістом. У 1938 р. доля його зблизила з Августином Волошиним. Восени 1938 р. вирішувалося майбутнє Карпатської України. 30 вересня 1938 р., у день Мюнхенської конференції у Відні створено Закордонну делегацію Карпатської України на чолі з Ю. Химинцем. Членами делегації стали Є. Скоцко, Ю. Габовда, М. Беньо та І. Рогач. При цій Делегації було утворено Штаб для Закарпатських справ ОУН, а 16 вересня у Відні силами Штабу започатковано радіоэфір українською мовою. Для підготовки матеріалів про українське питання, зокрема про долю Карпатської України, що мали прозвучати для радіослухачів, були залучені найкращі студенти-українці, які навчалися у Відні, журналісти, письменники, хто добре володів іноземними мовами. Йшлося про підготовку міжнародної громадської думки до Віденського арбітражу, що мав відбутися 2 листопада 1938 р. Проте 11 жовтня офіційна Прага призначила прем'єр-міністром Закарпаття А. Бродія. Делегація звернулася з меморандумами до керівництва Німеччини, в якому обґрунтовувала українські права на цю територію. 26 жовтня новим прем'єром призначено А. Волошина. Саме одним із тих, хто активно долучився до підготовки участі української делегації у віденських перемовинах 1–2 листопада 1938 р. був молодий журналіст і поліглот Любомир Гузар. Тоді він став «правою рукою» прем'єра А. Волошина, до якого у ті дні була прикута особлива увага закордонних журналістів. Любомир став особистим перекладачем прем'єра під час усіх інтерв'ю. Завдяки йому численні статті про Україну з'явилися на шпальтах іноземних видань. У 1944 р. проживав у м. Віші (Франція), де був представником ОУН у Франції.

У 1919 р. народилася донька Гузарів Дарина. Вищу освіту здобувала у Парижі, де отримала фах театрального декоратора. Одружилася з відомим українським публіцистом Орестом Чермеринським. Чоловік навчався у Берліні, керував тамтешньою Українською пресовою службою, тісно співпрацював у редакцією «Українського слова» у Парижі. Орест входив до проводу ОУН. Після розколу організації залишився в ОУН (м), ввійшов до Київської похідної групи під проводом Олега Кандиби-«Ольжича». Був співредактором газети «Українське слово», що виходила у 1941 р. у Києві. Молоде подружжя волею долі з початком війни опинилося в Києві, де і в 1941 р. було арештоване німцями. У лютому 1942 р. Орест і Дарина були розстріляні в Бабиному Яру.

Наймолодшим із Гузарів був син Ростислав, який з'явився на світ у 1921 р. 31 жовтня 1940 р. радянськими органами безпеки було розпочато провадження за антирадянську діяльність та причетність до ОУН [2, арк. 52]. Проте 15 листопада Ростислава дивним чином відпустили додому завдяки його готовності «співпрацювати зі слідством». Як він сам заявляв на допиті, «і з цього часу співпрацював з органами НКВС». Режим І. Антонеску теж цікавився Ростиславом і 28 січня 1942 р. його заарештували органи румунської сигуранци. Справу вів комісар держбезпеки Костиняну [8]. Незважаючи на те, що він проходив по матеріалах «яського процесу», його прізвище у вироку румунського суду не фігурує. Ростислав мав фах радіотехніка, тому у 1944 р. влаштувався у редакцію газети «Радянська Буковина».

1 вересня 1944 р. на Ростислава органами НКВС було заведено кримінальну справу №225. Справу вів оперуповноважений 10-го відділення II-го відділу УНКДБ ЧО мол. лейт. держбезпеки Тараненко. Йому інкримінували причетність до терористичної організації «Залізняка», друк листівок антирадянського змісту. Цього ж дня було винесено рішення про утримання Ростислава під вартою. 2 вересня вдома у Гузарів було проведено обшуки і вилучено газети «Час», «Самостійність», «Слово», «Життя», «Діло», «Хліборобська правда», «Нова хата», «Самостійна Думка», радіоприймач, фотоапарат, брошури націоналістичного змісту, «Кобзар». Уся вилучена бібліотека, журнали, газети, різні друковані матеріали 30 жовтня були спалені органами НКВС.

У постанові про пред'явлення обвинувачення від 10 вересня 1944 р. Ростиславу інкримінувалася співпраця з румунськими спецслужбами. Начебто у 1942 р. під час «яського процесу», по якому проходила його мати Ольга, його завербували і запропонували працювати на території, яку зайняла радянська армія. У підтвердження цих слів наведено свідчення його батька – Володимира Гузара під час допиту: «тоді разом з дружиною під суд потрапив і мій син Ростислав, але його не судили, а звільнили» [2, арк. 25].

28 листопада 1944 р. Ростиславові було винесено вирок військовим трибуналом Військ НКВС ЧО – 20 років каторжних робіт із позбавленням прав на 5 років з конфіскацією [2, арк. 47]. Помер 10 вересня 1945 р. у Північно-східних виправно-трудовах таборях «Севвостлаг» на Магадані.

Таким чином, життєпис одного з найзнаменитіших буковинських родів містить багато цікавих фактів і подій, які визначали подальшу історію Буковини. Йдеться не лише адаптацію Гузарів до суспільно-політичного і культурного життя краю, але й про акумуляцію навколо себе інтелектуалів, політиків, громадських діячів, значну роль у консолідації українського визвольного руху. Непочтінність, принциповість у відносинах з окупаційною владою призвели до трагічної загибелі членів родини Гузарів.

Список використаних джерел

1. Державний архів Служби безпеки України в Чернівецькій області. – П-1615. – 53 арк.
2. Там само. – П-5078. – 61 арк.
3. Там само. – П-53958. – 74 арк.
4. Там само. – П-54020. – 37 арк.
5. Державний архів Чернівецької області, м. Чернівці. – Ф.286. – Оп.2. – Спр.404. – 274 арк. (рум. мовою).
6. Там само. – Ф.30. – Оп.4. – Спр.613. – 13 арк. (рум. мовою).
7. Там само. – Спр.614. – 23 арк. (рум. мовою).
8. Там само. – Спр.615. – 21 арк. (рум. мовою).
9. Мандрик М. Український націоналізм: становлення в міжвоєнну добу / Передмова Василя Вериги / Марія Вікторівна Мандрик. – Київ: Вид-во імені Олени Теліги, 2006. – 392 с.
10. Портрет поета, мальований генералом [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lib.if.ua/franko/1314084244.html>
11. Стерчо П. Карпато-Українська держава: До історії визвольної боротьби карпатських українців у 1919–1939 роках / Петро Юрійович Стерчо. – Львів: За вільну Україну, 1994. – 288 с.
12. Центральний державний архів вищих органів влади та управління. – Ф.3833. – Оп.3. – Спр.1. – 230 арк.
13. Чайковський А. Пам'яті покійного генерал-аудитора Захара Павлюха / Андрій Чайковський // Діло. – 1934. – №57.

References

1. Derzhavnyj arhiv Sluzhby bezpeky Ukraïny v Chernivec'kij oblasti. – P-1615. – 53 ark.

2. Tam samo. – P-5078. – 61 ark.
3. Tam samo. – P-53958. – 74 ark.
4. Tam samo. – P-54020. – 37 ark.
5. Derzhavnyj arhiv Chernivec'koi' oblasti, m. Chernivci. – F.286. – Op.2. – Spr.404. – 274 ark. (rum. movoju).
6. Tam samo. – F.30. – Op.4. – Spr.613. – 13 ark. (rum. movoju).
7. Tam samo. – Spr.614. – 23 ark. (rum. movoju).
8. Tam samo. – Spr.615. – 21 ark. (rum. movoju).
9. Mandryk M. Ukrai'ns'kyj nacionalizm: stanovlennja v mizhvojennu dobu / Peredmova Vasylja Verygy / Marija Viktorivna Mandryk. – Kyi'v: Vyd-vo imeni Oleny Teligy, 2006. – 392 s.
10. Portret poeta, mal'ovanyj generalom [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://lib.if.ua/franko/1314084244.html>
11. Stercho P. Karpato-Ukrai'ns'ka derzhava: Do istorii' vyzvol'noi' borot'by karpats'kyh ukrai'nciv u 1919–1939 rokah / Petro Jurijovych Stercho. – L'viv: Za vil'nu Ukrai'nu, 1994. – 288 s.
12. Central'nyj derzhavnyj arhiv vyshyih organiv vlady ta upravlinnja. – F.3833. – Op.3. – Spr.1. – 230 ark.
13. Chajkovs'kyj A. Pam'jati pokijnogo general-avdytora Zahara Pavljuha / Andrij Chajkovs'kyj // Dilo. – 1934. – №57.

Mandryk-Melnychuk M. V., doctor of historical science, associate professor at the Department of Social Medicine and OHP, Bukovina State Medical University (Ukraine, Chernivtsi), mandrivescu@yahoo.com

The historical reconstruction of the Bucovina branch of Huzar's pedigree

Based on the analysis of archival documents made historical reconstruction Bukovina branch Husar' family. It is shown that Husar' family belonged to the most influential and respected in Bukovina in the last decade Austro-Hungarian period and during the Romanian occupation of the Ukrainian territory. The role Husars in activation of contemporary political life of Bukovina. Proved that the life story of one of the most famous families of Bukovina, which was directly related to the development of the nationalist movement there, was an example of philanthropy, elegance, education, contains many inaccuracies and deliberate falsification. We can assume that the reason for this lies in the very disposition Husars against the occupation – either Romanian or Soviet – government and national assimilation of Ukrainians. Each saw in this patriotic family of their dangerous enemies. However, it cannot underestimate the role and the place that occupied with dignity Husar' family representatives in 1920–1944 in the history of the national liberation movement in Bukovina.

Keywords: nationalism, philanthropy, occupation, assimilation, genealogy, historical figure, reconstruction.

* * *

УДК 94:[355.02:355.55 (477)]

Нечепуренко А. О.,
заступник начальника відділу особового складу та
стройового, Національна академія сухопутних військ
ім. гетьмана Петра Сагайдачного (Україна, Львів),
neandreja08@gmail.com

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПРОХОДЖЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗБУДОВИ ЗС УКРАЇНИ: ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

Розглядаються особливості законодавчого забезпечення питань проходження військової служби окремими категоріями громадян України та перспективи його удосконалення.

Проведено джерелознавчий аналіз за тематикою дослідження та встановлено, що питання нормативно-правового забезпечення заходів розбудови Збройних Сил України не знайшли відображення у сучасній історіографії. Проаналізовано зміст документів які регламентують порядок проходження військової служби громадянами України.

Автором виявлено низку протиріч у документах, які регламентують проходження військової служби на сучасному етапі розбудови українського війська.

Ключові слова: військова кадрова політика, військова служба за контрактом, Збройні Сили України.

Анексія Російською Федерацією Кримського півострову, «гібридна війна» на Сході України та заходи щодо розбудови Збройних Сил України стали причиною відпрацювання змін до керівних документів з питань проходження військової служби громадянами України.

Протягом 2014–2016 рр. працівниками кадрових органів частин і підрозділів, військових комісаріатів, наукових установ підпорядкування МО України було підготовлено багато пропозицій та уточнень у діючі нормативні документи з метою удосконалення та адаптації існуючого законодавства до вимог сьогодення. Діяльність військових кадровиків та працівників військових комісаріатів щодо залучення до служби в українському війську найбільш підготовлених у професійному плані фахівців, створення відповідних умов для якісного комплектування особовим складом, спроможним до виконання завдань за призначенням та забезпечення його ефективного використання, без перебільшення є високопрофесійними.

Аналіз наявної джерельної бази за тематикою нашого дослідження дозволяє зробити висновки, що питання, пов'язані зі становленням системи кадрового менеджменту у Збройних Силах України, формуванням адекватної кадрової політики в історичній ретроспективі розглядались у дослідженнях українських науковців О. Гапесвої, М. Думенка, О. Ковалю, О. Медвідя, В. Радецького.

Багато цікавої інформації щодо удосконалення системи комплектування українського війська міститься у наукових студіях В. Хижняка, О. Затинайка, С. Кропивченка.

Студіюванням проблемних питань військової кадрової політики присвячені дисертаційні дослідження О. Сивака, О. Дашкевича та М. Гребенюка. У наших попередніх дослідженнях розглянуто особливості нормативно-правового забезпечення кадрової роботи в особливий період, який настає з моменту оголошення мобілізації [1]. Проте у вищезазначених наукових працях відсутні питання, пов'язані з особливістю нормативно-правового забезпечення проходження військової служби громадянами України, зокрема, в частині укладання контрактів.

Отже метою нашого дослідження є виявлення розбіжностей у керівних документах з питань проходження військової служби окремими категоріями громадян України в особливий період та обґрунтування необхідності їхнього врегулювання.

Практика укладання контрактів щодо проходження військової служби у Збройних Силах України (далі – ЗС України) розпочалась на другому етапі реформування українського війська, який хронологічно визначається 1997–2001 рр. і пов'язаний із затвердженням першої за часи Незалежності Державної програми будівництва та розвитку ЗС України. У подальшому, до проведення заходів часткової мобілізації – до 2014 р. – на підставі діючого Положення про проходження громадянами України військової служби у ЗС України [2] питання укладання контрактів здійснювалось у плановому порядку на терміни, визначені законодавством України.

Як вже зазначалось вище, військова агресія РФ та необхідність захисту територіальної цілісності та недоторканості України спричинили відповідні корективи щодо нормативно-правової бази з питань проходження військової служби: у випадку закінчення терміну контракту в особливий період нові контракти не укладались, а їхня дія продовжувалась за рішенням командира військової частини наказом по стройовій частині із формулюванням «понад встановлені

ЗМІСТ

ІСТОРИЧНІ НАУКИ

Гулима О. П. Українсько–кримськотатарські взаємини від доби Хмельниччини до припинення існування Кримського ханства	7
Дзюбенко І. М., Токарева О. В. Соціально–економічна діяльність земств України: історіографія	12
Богатчук С. С. Економічний розвиток українських земель та поширення залізничної мережі в 60–70–х рр. XIX ст.	15
Сіницький А. Ц. Ліберально–демократична традиція і українська національна ідея (XIX – перша половина XX ст.)	19
Варгатюк С. Українсько–російські відносини в час відновлення законів УНР після повалення гетьманату П. Скоропадського (листопад 1918 – січень 1919 рр.)	23
Вітенко З. Р. Робітничі зарубіжні делегації в УСРР в 20–х рр. XX ст.	25
Гучко О. І. Деякі аспекти розвитку системи охорони здоров'я у Північній Буковині (20–30–ті роки XX ст.)	28
Джура М. З. Ян Токаржевський–Карашевич – лицар християнських орденів	32
Бедик Я. П. Створення судової трійки при Колегії ДПУ та її повноваження у 1932–1933 роках	40
Жолоб М. П. Справа «Польської організації військової» та репресії проти поляків України упродовж 1930–х років	43
Ільчишин С. О. Особливості проведення Шкільної акції 1933 року	46
Яворський А. А. Допомогова діяльність українських професійних організацій науково–технічної інтелігенції у Чехословаччині в 20–30–х рр. XX ст.	49
Турмис Н. В. Віденська україністика міжвоєнного періоду	53
Троханяк О. С. Важкі часи в долі українців під час операції «Вісла»	57
Шульга В. П. Евристичний потенціал методу періодизації в історично–біографічних студіях (на прикладі дослідження діяльності професора М. А. Кравченка)	60
Гавриш І. В. Релігійно–політичні процеси на теренах Станиславівської єпархії УГКЦ напередодні та під час проведення Львівського собору	63
Лук'яненко О. В. «Карикатурні війни» в освітянській пресі УРСР доби «відлиги» (1953–1964 роки) (Ч.5)	67
Савчук А. А. Селянська реформа 1861 р. в радянській історіографії 1950–х – 1960–х років	69
Шолота Х. В. Борьба українських жіночих організацій Канади за права людини та незалежність України (50–80–ті рр. XX ст.)	72
Левчук К. І. Зміни в політико–правовому статусі об'єднань громадян в умовах трансформації українського суспільства (1985–1991 рр.)	78
Говоровський А. В. Історичні, суспільні та культурологічні трансформації поштового зв'язку в Україні наприкінці XX – початку XXI століть	82
Вашкевич В. М., Макарчук С. С., Бобіна О. В. «Реабілітовані історією» як джерелознавчий проект: історія, досвід, перспективи.	86
Мандрик–Мельничук М. В. Історична реконструкція буковинського відгалуження родовету Гузарів	89
Нечепуренко А. О. Деякі питання проходження військової служби на сучасному етапі розбудови ЗС України: історико–правовий аналіз	93
Братусь І. В. Історико–культурні аспекти висвітлення постаті Тараса Шевченка	95
Іващенко М. М. Аналіз джерельної бази відносно професійно–кадрового забезпечення молодіжної преси в Україні	97
Кругляк М. Е. Туризм у постюгославських державах. Хорватія: приклад для України	101
Исмаилов А. Внешние связи в сфере подготовки нефтяных кадров в высших учебных заведениях Азербайджанской Республики в начале XXI века (Зовнішні зв'язки в сфері підготовки нафтових кадрів у вищих навчальних закладах Азербайджанської Республіки на початку XXI століття)	105
Мамедова Г. Деятельность политических партий и организаций в Азербайджане после Апрельской оккупации 1920 года (Діяльність політичних партій і організацій в Азербайджані після Квітневої окупації 1920 року)	108
Pashayev E. N. Changing energy policies of the USA and role of the solar power (Мінлива енергетична політика США і роль сонячної енергії)	114
Умудлу И. Б. Об истории генеалогической традиции азербайджанцев (Про історію генеалогічної традиції азербайджанців)	116
Ховрич С. М. Стажування студентів – важлива складова навчально–виховного процесу вишів Російської імперії на початку XX ст.	119
Кульчицька О. В. Непостійне членство України в Раді Безпеки ООН: минуле та сучасне	122

ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ

Співак В. В. Вплив спадщини Сенеки на філософську складову української проповіді XVII ст.	126
Климків С. М. Вплив містицизму Йоахима Флорського на духовне і соціальне життя людей XIII ст.	129
Гончаренко Д. І. Соціально–економічне вчення східнохристиянських богословів Середньовіччя	133
Городницький А. В. Потреба реактуалізації Модерного проекту «суспільний договір» у практичній філософії XXI століття	138
Дроботенко М. О. Функціональний потенціал сучасних філософських співтовариств	142
Загудаєва О. А. Формальні моделі діалогу–переконання та їх використання у моделюванні юридичної аргументації	145
Ільїна Г. В. Візуальний поворот в ситуації нової епістемологічної реальності	149

 CONTENT

HISTORICAL SCIENCES

Hulyma O. P. Crimean Tatar–Ukrainian relations from the period of the Khmelnytsky Uprising to the demise of the Crimean Khanate.	7
Dzyublenko I. M., Tokareva O. V. Socio–economic activity of local boards of Ukraine: historiography	12
Bohatchuk S. S. Economic development of Ukrainian lands and spread of the railway network in the 60–70–ies XIX century.	15
Sinitskiy A. Ts. Liberal–democracy tradition and Ukrainian national idea (XIX – first half of the XX century)	19
Vargatyuk S. Russian–Ukrainian relations in the restoration of UPR laws after the overthrow of P. Skoropadsky's hetmanate (November 1918 – January 1919).	23
Vitenko Z. R. Foreign delegations in the USSR in the 20–ies of XX century.	25
Guchko O. I. Some aspects of the development of the healthcare system in Northern Bukovyna (in the 20–30–ies of the XX century)	28
Dzhura M. Z. Yan Tokarzhevskyy–Karashevych as a knight of Christian orders	32
Bedyk Ya. P. Create the Court Troika at the SPA Colleagium and its powers in 1932–1933	40
Zholob M. P. The case of the «Polish Military Organization» and the repression of the Poles of Ukraine during the 1930s	43
Ilchysyn S. O. Features of the School campaign 1933.	46
Yavorskyi A. A. Aid activities of the Ukrainian professional organizations, scientific and technical clerisy in Czechoslovakia in the 1920–30s	49
Turmys N. V. Ukrainian studies of the interwar period in Vienna	53
Trohanyak A. S. Hard times in the life of Ukrainian during operation «Vistula».	57
Shulha V. P. The heuristic potential of the periodization method in historical and biographical studies (on the example of research of Professor M. Kravchenko's activities).	60
Gavrysh I. V. Religious and political processes on the territories of the Stanislaviv diocese of the Ukrainian Greek Catholic Church before and during carrying out of Lviv union.	63
Lukyanenko O. V. «Caricature wars» in the educational media of the Ukrainian SSR of the «thaw» period (1953–1964) (P.5)	67
Savchuk A. A. Emancipation reform 1861 in the historiography of USSR in 1950–1960	69
Sholota Kh. V. The Struggle of Ukrainian Women's Organizations of Canada for Human Rights and Independence of Ukraine (50–80s of 20 th century)	72
Levchuk K. I. The changes in political and legal status of associations of citizens in terms of transformation of Ukrainian society (1985–1991).	78
Govorovskiy A. V. Historical, social and cultural transformation postal services in Ukraine late XX – beginning of XXI century.	82
Vashkevych V. M., Makarchuk S. S., Bobina O. V. «Rehabilitated by History» as the source–project: history, experience, perspectives	86
Mandryk–Melnychuk M. V. The historical reconstruction of the Bucovina branch of Huzar's pedigree.	89
Nechepurenko A. O. Some issues of military service at the present stage of development of the Armed Forces of Ukraine: historical and legal analysis	93
Bratus I. V. Historical and cultural aspects of the coverage Taras Shevchenko	95
Ivashchenko M. M. Analysis of sources on staffing of youth press in Ukraine	97
Krugliak M. E. Tourism in the post–Yugoslav states. Croatia: an example for Ukraine	101
Ismailov A. External relations in the sphere of preparation of oil staff in the higher educational institutions of the Azerbaijan Republic at the beginning of the XXI century.	105
Mamedova G. Activities of political parties and organizations in Azerbaijan after the April occupation of 1920.	108
Pashayev E. N. Changing energy policies of the USA and role of the solar power.	114
Umudlu I. B. About the history of genealogic tradition Azerbaijanis	116
Khovrych S. M. Training students – an important part of the educational and training process universities Empire in the early XX century	119
Kulchitska O. V. Non–permanent membership of Ukraine in UN Security Council: past and present	122

PHILOSOPHICAL SCIENCES

Spivak V. V. The influence of Seneca's heritage on the philosophical component to Ukrainian sermons XVII century.	126
Klymkiv S. M. Italian religious mysticism of Joachim of Fiore and its influence in XIII century	129
Goncharenko D. I. Socio–economics teaching of eastern–Christian theologians of the Middle Age	133
Horodnytskyi A. V. The need for reactualization of the Modernity project of «social contract» in the practical philosophy of the XXI century.	138
Drobotenko M. O. The functional potential of modern philosophical communities	142
Zahudaieva O. A. Formal models of persuasion dialogue and their use at modelling of legal argument	145
Ilina H. V. Visual turn in the situation of new epistemological reality.	149
Ishchuk N. V. Theological status of theology of communication.	152
Kyrychenko M. S. Obsessive strategies of humanizing knowlage and power: fooling, domestication, bestylization, pastoral humanizm, fuhrer–dasein–humanism, dehumanization, antihumanism, new military humanism, anonymous egoism–humanism	156
Oleksenko R. I. Formation and development of «homo economicus» in the context of globalization and information revolution.	159

ДО УВАГИ АВТОРІВ!**Вимоги до структури та оформлення наукових статей:****1. Наукова стаття повинна містити такі необхідні елементи:**

- постановка проблеми у загальному вигляді та зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями;
- аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття;
- формулювання цілей статті (постановка завдання);
- виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів;
- висновок з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

2. Розташування структурних елементів статті:

- УДК;
- прізвище, ім'я, по-батькові автора (авторів), вчений ступінь, вчене звання, посада і місце роботи, e-mail (українською, англійською мовами);
- назва статті та анотація українською, англійською мовами; анотація повинна бути структурованою, містити мету дослідження та застосовані методи, основні одержані висновки;
- ключові слова українською, англійською мовами;
- обов'язковий список використаних джерел у кінці статті; **після** списку використаних джерел **надається цей же список** джерел латинським алфавітом (транслітерація);
- **обов'язкова вимога до статей – якість, високій рівень англійської мови.**

3. Вимоги для оформлення тексту:

Поля 20 мм; шрифт Times New Roman, кегель 14, інтервал – 1,5; абзацний відступ – 10 мм. Рисунки й таблиці оформляються згідно з ДСТУ.

4. Посилання на джерела в тексті подаються за таким зразком:

[7, с. 123], де 7 – номер джерела за списком використаних джерел, 123 – сторінка. Посилання на декілька джерел одночасно подаються таким чином: [1; 4; 8] або [2, с. 32; 9, с. 48; 11, с. 257]. Посилання на архівні джерела – [15, арк. 258, 231зв].

5. Стаття подається мовою оригіналу (українською, російською, англійською, німецькою, французькою, іспанською, польською, чеською) у електронному варіанті у вигляді файлу, який виконаний в текстовому редакторі MS Word for Windows, на диску чи електронною поштою.**6. Статті, автори яких не мають наукового ступеня, супроводжуються рецензією** кандидата або доктора наук за фахом публікації або витягом із протоколу засідання кафедри (відділу) про рекомендацію статті до друку. Підписи рецензії або витягу обов'язково завірені з печаткою. Рецензія або витяг з протоколу подається у сканованому вигляді електронною поштою.**7. Відповідальність** за зміст, точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори матеріалів. Редакція залишає за собою право на незначне редагування і скорочення, а також літературне виправлення статті (зі збереженням головних висновків та стилю автора). Редколегія може не поділяти світоглядних переконань авторів.**8. До статті додаються:**

- для Веб-сайту збірника обов'язкове резюме статті англійською мовою 2000 знаків. Резюме статті повинно бути структуроване, містити мету дослідження та застосовані методи, основні одержані висновки.

Резюме статті надсилається безоплатно.

- **Відомості про автора (авторів):** прізвище, ім'я, по-батькові, вчений ступінь, вчене звання, посада і місце роботи, службова і домашня адреси з поштовим індексом, контактний телефон (моб.), e-mail, № відділення «Нової пошти».

МІЖНАРОДНА ІНДЕКСАЦІЯ ЖУРНАЛУ

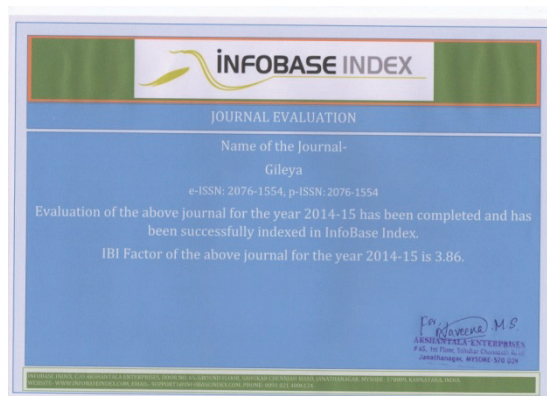
1. **Index Copernicus (Польща)** – міжнародна наукометрична база (Index Copernicus Journals Master List). Даний сайт містить індексування, ранжування і реферування журналів, а також є платформою для наукового співробітництва та виконання спільних наукових проектів

2. **EBSCO (USA)** - агрегатор повнотекстових видань. Включає в себе 375 повнотекстових баз даних і більш 350000 електронних книг

3. **InfoBase Індекс (Індія)** - комплексна, багатодільова база даних, що охоплює наукові літератури з усього світу.

4. **SIS (Scientific Indexing Services) (USA)** фокусується на цитатах індексації, аналіз цитованості і підтримує бази даних, що охоплюють цитування тисячі академічних журналів. SIS забезпечує кількісний і якісний інструмент для рейтингу, оцінки та класифікації журналів з навчальної оцінки і передового досвіду.

5. **РІНЦ (Росія)** - міжнародна наукометрична база даних наукових публікацій вчених. Для отримання даних про публікації та цитованості статей на основі бази даних РІНЦ використовується аналітичний інструментарій ScienceIndex.

Наукове видання

Збірник наукових праць «Гілея: науковий вісник»
В и п у с к 120 (5)

Scientific edition
Collection of scientific papers «Gileya: scientific herald»
120 edition (5)

СПІВЗАСНОВНИКИ:
**Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова;
ВГО Українська академія наук, «Видавництво «Гілея»**

Шеф-редактор: *В. П. Андрущенко*
Головний редактор: *В. М. Вашкевич*
Відповідальний секретар: *В. Б. Халамендик*

Видавництво: «Видавництво «Гілея»
04070, м. Київ, вул. Почайнинська, 62

Підписано до друку 28.04.2017 р.
Формат 60x84/8. Ум. друк. арк. 36,4. Наклад 300 пр. Зам. № 134

Друк:
ДП «НВЦ «Пріоритети»
01014, м. Київ, вул. Петра Болбочана, 8, корп. 6
тел./факс: 254-51-51

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 3862 від 18.08.2010

Ціна договірна